

Monumentnummer*: 528702

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **21 januari 2008**
Kadaster deel/nr **82786/129**

*Woonplaats** **Dalfsen** *Gemeente** **Dalfsen** *Provincie** **Overijssel**

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dalfsen	H			3432
Dalfsen	H			3433
Dalfsen	H			3262
Dalfsen	G			2318
Dalfsen	H			3239
Dalfsen	H			876
Dalfsen	H			855
Dalfsen	H			3263
Dalfsen	H			3260
Dalfsen	G			2358
Dalfsen	H			1686
Dalfsen	H			3228
Dalfsen	H			3259
Dalfsen	H			840
Dalfsen	H			847
Dalfsen	H			852
Dalfsen	H			845
Dalfsen	H			3221
Dalfsen	H			3261
Dalfsen	H			3146

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dalfsen	H			851
Dalfsen	G			2325
Dalfsen	H			3342
Dalfsen	H			838
Dalfsen	H			3256
Dalfsen	G			2197
Dalfsen	H			849
Dalfsen	H			3225
Dalfsen	G			2198
Dalfsen	H			853
Dalfsen	H			3319
Dalfsen	H			3321
Dalfsen	H			3272
Dalfsen	H			3322
Dalfsen	H			3320
Dalfsen	H			3264
Dalfsen	H			835
Dalfsen	H			854
Dalfsen	H			836
Dalfsen	H			2201
Dalfsen	H			1649
Dalfsen	H			3265
Dalfsen	H			3226
Dalfsen	H			3220
Dalfsen	H			3227
Dalfsen	H			862
Dalfsen	H			877
Dalfsen	H			3266

*Omschrijving***

Omschrijving

De historische TUIN- EN PARKAANLEG (2) van Den Aalshorst bestaat uit een aantal karakteristieke componenten, te weten, het 17de- of 18de-eeuwse stelsel van lanen en waterwegen, de rechthoekige tuin met water omgeven ten zuiden van de huisplaats en de landschappelijke wandelbossen aan de oost- en zuidoostkant van de huisplaats. De tuin- en parkaanleg bevat de volgende elementen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van historisch belang:

- het 18de-eeuwse Aalshorsterpad dat begint bij de in baksteen gemetselde en met natuurstenen vazen bekroonde hekpijlers aan de Heinoseweg en halverwege zich splitst met een haakse hoek in zuidelijke richting tot aan de bakstenen hekpijlers, eveneens aan de Heinoseweg. Het noordelijke deel van het Aalshorsterpad is vanaf de Heinoseweg tot aan de Voorwaterallee met zomereiken beplant. Het zuidelijke deel met beuken. Het Hoonhorsterpad is met Amerikaanse eiken beplant.
- De 18de-eeuwse Voor- en Achterwaterallee, die van oost naar west loopt en haaks op het huis is geprojecteerd. De Voorwaterallee en de Achterwaterallee staan in open verbinding met de omgrachting rond het huis via duikers. In de beginjaren van de 19de eeuw heeft de Voorwaterallee een slingerend beloop gekregen. De berm langs de taluds van de Voorwaterallee zijn met bomen beplant. Aan de zuidkant loopt een slingerend pad. De rechte Achterwaterallee is in de 20ste eeuw bij het huis iets ingekort. Aan de westkant heeft deze allée een lepelvormige beëindiging. De Achterwaterallee heeft een beplanting van een enkele rij zomereiken. Aan het westelijke eind wordt de allée visueel afgesloten door een carré van lindebomen.
- De huisplaats met omgrachting en het daaraan grenzende L-vormige eiland, beide uit 1644. De waterloop rond de huisplaats is in de 19de eeuw gedeeltelijk golvend gemaakt. Op het L-vormige eiland staat een zonnwijzer op voetstuk.
- Het voorplein met zijn geometrische inrichting uit het begin van de 20ste eeuw, bestaande uit een vierkant middengazon, door buxushaagjes omzoomd, overigens grasperken met buxus omzoomd. Op de hoekpunten is de buxus in een ronde vorm gesnoeid. Midden op het gazon een beeld op sokkel en bij de ingang van het voorplein twee tuinvazen.
- De ongeveer rechthoekige tuin ten zuiden van het huis dateert waarschijnlijk uit 1644. De tuin is aan vier zijden door water omgeven. De tuin is in drieën verdeeld. Het noordelijk deel is een gemengde sier- en nutstuin met een grote collectie oude fruitrassen. In de siertuin slingeren paden zich rond de verschillende borders. In dit deel ligt een (inmiddels ovale, vroeger half spiegelboogvormige) vijver. Het halfopen houten tuinprieeel onder zinken tentdak bij de vijver is in de jaren zestig van de 20ste eeuw verplaatst van de gracht bij de huisplaats. Aan de oostkant is als afsluiting een Thuyahaag en een Sitkahaag, aan de westkant een hoge beukenhaag ingeplant. Het middendeel is door bakstenen muren van de rest van de tuin afgescheiden. Dit deel is als moestuin en kweektuin in gebruik. Het zuidelijke gedeelte van de tuin heeft een symmetrische indeling met middenpad en twee ovale vijvers ter weerszijden en is als boomgaard met leifruit en vruchtbomen in gebruik.
- De vijvers ten oosten (één) en ten westen (twee) van de rechthoekige tuin. De drie vijvers maken deel uit van de geometrische aanleg van 1720 en vormden ooit een onderdeel van het tracé van de oude Marswetering. De grote vierkante vijver aan de westkant wordt Kooivijver of Kooiplas genoemd. De kleine is waarschijnlijk ooit tot eendenkooi vergraven. Sporen in het landschap wijzen daarop. Vanaf de Kooivijver loopt een slingerend laantje met beuken in westelijke richting. Aan het eind van het laantje ligt een met lindes beplante heuvel, het Hondenbergje. Vanaf het lindeprieeel is een weids uitzicht over de weilanden met singels en een kolkbosje.
- Het 'Engelsche Werk', 400 meter ten oosten van de huisplaats, dat tussen 1765 en 1785 is aangelegd en is gesitueerd tussen de Voorwaterallee, de Heinoseweg en de Marswetering. Het is een parkbos met kronkelpaden die gedeeltelijk door eiken worden begeleid, een slingerende watergang, een rechte watergang ter begeleiding van een lindelaan en een grillig vormgegeven vijverpartij. De watergang is het achterste deel van de Marswetering die omstreeks 1775 landschappelijk is vergraven en aan het reeds bestaande Werk is toegevoegd. De cirkelgang van de paden om de vijver geven verschillende doorzichten te zien naar de oneindig lijkende slingeringen van het water.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Het 'Domineesbosje' ten zuidoosten van de tuin, door een laan met het Engelsche Werk verbonden. Een landschapsparkje uit dezelfde tijd als het Engelsche Werk (1765-1785). Het bestaat uit een wandelbos met een slingerend padenpatroon.

Waardering

De TUIN- EN PARKAANLEG behorend tot de historische buitenplaats Den Aalshorst is van algemeen cultuurhistorisch en tuinhistorisch belang:

- wegens de aanwezigheid van 17de en 18de-eeuwse elementen in de aanleg als grachten, lanen, waterallees en de tuin ten zuiden van het huis
- wegens de aanwezigheid van twee landschappelijk, in de 18de eeuw aangelegde wandelbosjes, die onderling door een met Amerikaanse eiken beplante laan verbonden zijn
- wegens het karakteristieke lanen-, paden-, grachten- en vijverpatroon
- wegens de visueel-ruimtelijke context waarin de gebouwen een bewuste plaats hebben gekregen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument